

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ. 411.001.01.2022

Pan
Janusz Bartczak
Prezes Zarządu
Stowarzyszenia Lider Wałęcki
ul. Dąbrowskiego 6
78-600 Wałcz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/22/504 – Realizacja programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej oraz wybrane organizacje pozarządowe.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Stowarzyszenie Lider Wałecki w Wałczu, ul. Dąbrowskiego 6, 78-600 Wałcz ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Janusz Bartczak, Prezes Zarządu od 7 listopada 2008 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Prawidłowość przygotowania i wykonania zadania publicznego określonego w umowie. 2. Osiągnięcie zakładanych efektów i ocena metod ich pomiaru.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2022 ³ .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
Kontroler	Wiesław Kaszak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/163/2022 z 7 października 2022 r. (akta kontroli str. 1-2, 3-8)

¹ Dalej: Stowarzyszenie.

² Dalej: Prezes.

³ Czynności kontrolne w jednostce zakończyły się 19 grudnia 2022 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2021-2022 Stowarzyszenie prawidłowo realizowało dotowane projekty w ramach *Programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025*⁶, chociaż niektóre zajęcia prowadzone były w 2021 r. przez osoby bez odpowiednio potwierdzonych kwalifikacji. Dotyczyło to zajęć teoretycznych obejmujących rehabilitację lub wzmocnienie kondycji psychicznej seniorów, zajęć poradniczo-doradczych w obszarze prawa, zajęć sportowo-ruchowych lub informatycznych.

Stowarzyszenie przestrzegało zasad wykorzystania dofinansowania z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej⁷ w łącznej kwocie 490 440 zł⁸, otrzymanego na realizację zadań pn. „Aktywni Seniorzy – edycja w 2021 r.”⁹ dla gminy Tuczo oraz „Aktywni Seniorzy – edycja w 2022 r.”¹⁰ dla gminy Czaplinek”. Zgodnie z wymogami określonymi w regulaminach otwartego konkursu ofert w ramach Programu „Aktywni+” AS 2021 oraz AS 2022¹¹ i umowami zawartymi z MRiPS na realizację wskazanych wyżej projektów, Stowarzyszenie prowadziło wyodrębnioną ewidencję księgową poniesionych wydatków, a także wywiązało się z obowiązku terminowego przedłożenia sprawozdania końcowego za 2021 r.

Działania merytoryczne, wykazane przez Stowarzyszenie w sprawozdaniu końcowym za 2021 r., zostały właściwie udokumentowane. Wszystkie osoby prowadzące zajęcia, warsztaty oraz wykłady prowadziły ewidencję czasu pracy oraz dzienniki zajęć dokumentujące wykonane zajęcia i warsztaty z Seniorami. Jednak ewidencje godzin wykonania umowy zlecenia prowadzone przez trenerów w ramach realizacji AS 2021, nie zawierały godzin rozpoczęcia i zakończenia zajęć, co było wymagane regulaminem Programu Aktywni+.

Stwierdzone nieprawidłowości polegające na zleceniu realizacji niektórych zadań osobom, które nie miały potwierdzonych kwalifikacji w przedmiocie prowadzonych zajęć oraz braku wykazania godzin rozpoczęcia i zakończenia zajęć, nie miały wpływu na uzyskanie przez Stowarzyszenie zakładanych efektów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej¹² kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prawidłowość przygotowania i wykonania zadania publicznego określonego w umowie.

Opis stanu faktycznego

1.1. Stowarzyszenie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym 7 listopada 2008 r. W statucie¹³ Stowarzyszenia określono m.in., że:

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Program przyjęty uchwałą nr 167 Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2020 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025 (M.P. poz. 1125); dalej: Program Aktywni+.

⁷ Dalej: MRiPS

⁸ W tym: 240 520 zł w 2021 r., 249 920 zł w 2022 r.

⁹ Dalej: AS 2021.

¹⁰ Dalej: AS 2022.

¹¹ „Regulamin otwartego konkursu ofert w ramach programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025 edycja 2021” oraz „Regulamin otwartego konkursu ofert w ramach programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025 edycja 2022”; dalej: regulamin Programu Aktywni+.

¹² Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹³ Przyjętym 19 lutego 2018 r.

- do celów Stowarzyszenia należy prowadzenie działalności na rzecz wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich na terenie powiatu Wałeckiego, w tym aktywizowanie i mobilizowanie ludności wiejskiej,
 - władzami Stowarzyszenia są: Walne Zebranie Członków, Zarząd, Komisja Rewizyjna;
 - Zarząd jest organem zarządzającym;
 - dla ważności oświadczeń woli w imieniu Stowarzyszenia w zakresie praw i obowiązków majątkowych wymagane jest współdziałanie dwóch umocowanych przedstawicieli, w tym Prezesa i jednego członka Zarządu.
- Według stanu na 12 października 2022 r. Stowarzyszenie liczyło 27 członków.
(akta kontroli str. 9-18)

W latach 2021-2022 MRiPS przyznało Stowarzyszeniu dofinansowanie z konkursów przeprowadzonych w ramach realizacji Programu „Aktywni+” na realizację dwóch projektów:

- AS 2021 dla seniorów gminy Tuczo na kwotę dotacji 240 520 zł¹⁴;
- AS 2022 dla seniorów gminy Czaplonek na kwotę dotacji 249 920 zł¹⁵.

Stowarzyszenie w trakcie realizacji zadania AS 2021 dokonało zmiany pomiędzy pozycjami kosztów w kategorii I kosztorysu (koszty realizacji działań merytorycznych). W pozycji „zakup artykułów na zajęcia sportowe” (I.A.16.2) w kwocie 2 000 zł, przesunięto do pozycji „zakup materiałów na zajęcia z plecionkarstwa i florystyki” (I.A.13.2). Wprowadzone zmiany nie miały wpływu na realizację zakładanych wskaźników, celów oraz rezultatów projektu i nie wymagały aneksowania umowy¹⁶. W trakcie realizacji zadania AS 2022 nie dokonywano zmian w harmonogramie i kosztorysie projektu.

(akta kontroli str. 69-81, 82-83, 106)

Składane przez Stowarzyszenie oferty na realizację zadań publicznych w latach 2021 i 2022, podpisane umowy w roku 2021 i 2022 oraz przedkładane sprawozdanie końcowe w 2021 r. były zgodne z wymaganymi wzorami¹⁷. Składane oferty zawierały m.in. określenie miejsca realizacji zadania, opis poszczególnych działań w zakresie realizacji zadania, harmonogram działań, zakładane rezultaty, kosztorys, przewidywane źródła finansowania zadania publicznego. W każdej ze złożonych ofert opis działań był spójny z harmonogramem i kosztorysem.

(akta kontroli str. 19-68, 84-99, 100-112, 113-115, 116-146)

Sprawozdanie z realizacji AS 2021 złożono w terminie określonym w umowie¹⁸. Zgodnie z zawartą umową, termin złożenia sprawozdania za 2022 r. upływał 30 stycznia 2023 r. Wykazany w sprawozdaniu za 2021 r., zakres działań nie różnił się od zakresu działań wskazanych w ofercie na rok 2021. Przesunięcia kwotowe nie miały wpływu na realizację zadań wskazanych w ofercie. Nie wystąpiły przypadki, aby MRiPS po dokonaniu weryfikacji sprawozdania z wykorzystania środków dotacji, wzywało Stowarzyszenie do dokonania korekty sprawozdania. Według danych zawartych w sprawozdaniu końcowym, Stowarzyszenie realizowało zadania zgodnie z umową z 20 lipca 2021 r. Obejmowały one m.in. utworzenie dziesięciu grup dla 108 osób w wieku powyżej 60 lat

¹⁴ Umowa nr 3762/2021/Aktywni+ z 20 lipca 2021 r., z terminem realizacji zadania od 1 czerwca 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.

¹⁵ Umowa nr 1395/2022/Aktywni+ z 22 sierpnia 2022 r., z terminem realizacji zadania od 1 maja 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.

¹⁶ Zmiany zostały zgłoszone MRiPS pocztą elektroniczną.

¹⁷ Określonymi w rozporządzeniu Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów ofert sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. poz. 2057).

¹⁸ Do 30 stycznia 2022 r.

zamieszkujących gminę Tuczo. Zorganizowano dla nich¹⁹ m.in. zajęcia z zakresu świadczeń usług wolontariackich, a także warsztaty: wzmacniania kondycji psychicznej – wsparcie na rynku pracy; teoretyczne z zakresu pierwszej pomocy i podstawowych zasad opiekuńczych; dietetyczne (z dietetykiem medycznym); teoretyczne z rehabilitacji; decoupage; filcowania; jubilerskie; majsterkowania; rękodzielnicze (szydełkowanie i makrama); plecionkarstwa i florystyki; malarstwa; informatyczne. Zrealizowano również zajęcia sportowo-ruchowe oraz obejmujące porady prawne. Spośród ww. 108 osób wyłoniono 20 wolontariuszy. Zrealizowane czynności w ramach wolontariatu (łącznie 1 600 godzin) obejmowały m.in.: wspólne spacerzy z seniorami, przyniesienie opału, wyjazdy do lekarza, zakupy, pomoc w wypełnianiu dokumentów lub w porządkowaniu grobów. Wskazano 20 osób, które wymagały opieki i wsparcia wolontariuszy (osoby, które nie były w stanie aktywnie uczestniczyć we wszystkich zaplanowanych zajęciach ze względu na swoje ograniczenia).

(akta kontroli str. 84-99)

Stosownie do postanowień umowy z 22 sierpnia 2022 r., realizacja AS 2022 polegała m.in. na utworzeniu 10 grup wsparcia dla 150 osób w wieku powyżej 60 lat zamieszkujących gminę Czaplunek. Zorganizowano dla nich m.in. zajęcia z zakresu świadczenia usług wolontariackich oraz sportowo-ruchowe, a także warsztaty: wzmocnienia kondycji psychicznej; wsparcia na rynku pracy; decoupage; plecionkarstwa, wikliniarstwa i florystyki; dietetyczne; teatralne; wokalnno-taneczne oraz kulinarne.

(akta kontroli str. 100-112, 137-146)

Spośród ww. 150 osób, w ramach wolontariatu zaangażowano 11 wolontariuszy i wyłoniono 20 osób wymagających opieki i wsparcia wolontariuszy. Opieka wolontariuszy podobnie jak w 2021 r. polegała na pomocy w codziennych obowiązkach. Dodatkowo w ramach realizacji projektu zaangażowano pięciu wolontariuszy na zajęcia kulinarne (osoby te nie były uczestnikami projektu).

(akta kontroli str. 122)

Koszt realizacji AS 2022 według umowy z 22 sierpnia 2022 r. wynosił 249 920 zł. Stowarzyszenie przy realizacji AS 2022 zawarło umowę o partnerstwie z gminą Czaplunek, która zobowiązała się do współfinansowania projektu łączną kwotą 15 500 zł.

(akta kontroli str. 100-112, 113-115)

1.2. Przy realizacji zadań objętych umowami na lata 2021 i 2022 Stowarzyszenie nie pobierało opłat od uczestników zadania. Informację taką zawarto w ofertach na realizację zadania publicznego w 2021 r. i 2022 r. Stowarzyszenie nie uzyskało przychodów od środków zgromadzonych na rachunku bankowym wyodrębnionym na potrzeby realizowanych zadań. W sprawozdaniu z realizacji AS 2021 zawarto informację, że Stowarzyszenie nie wygenerowało przychodów i odsetek bankowych od środków z dotacji zgromadzonych na rachunku bankowym, a także nie pobierało świadczeń pieniężnych od odbiorców zadania.

(akta kontroli str. 51-52, 92, 135-136)

1.3. W ramach realizacji AS 2021 Stowarzyszenie podpisało łącznie 30 umów, z tego 28 umów z trenerami realizującymi poszczególne działania (osiem umów z opiekunami utworzonych 10 grup – trenerami upowszechniania wolontariatu), 20 umów z 14²⁰ trenerami przeprowadzającymi poszczególne zajęcia, warsztaty i wykłady oraz dwie umowy na obsługę administracyjną projektu. Kwalifikacje

¹⁹ Według wykazu sporządzonego przez Stowarzyszenie w zajęciach uczestniczyło łącznie 108 osób.

²⁰ W tym: dziewięć osób po jednej umowie, cztery osoby po dwie umowy i jedna trzy umowy.

i doświadczenie osób prowadzących zajęcia ustalano na podstawie przedłożonych dyplomów, świadectw, certyfikatów oraz oświadczeń osób, którym zlecono przeprowadzenie zajęć, warsztatów i wykładów. W ofercie na realizację zadań na rok 2021 w części dotyczącej zasobów kadrowych, które miały być wykorzystywane do realizacji zadania wskazano m.in.: *Stowarzyszenie wydeleguje swoich przedstawicieli do realizacji projektu. Osoby te posiadają odpowiednie wykształcenie do przeprowadzenia zaplanowanych zajęć. Wszystkie zatrudnione osoby to osoby z doświadczeniem i wiedzą merytoryczną, dzięki której będziemy mogli zrealizować projekt na wysokim poziomie z korzyścią dla 60+. Z wieloma tymi osobami współpracujemy od lat i jesteśmy zadowoleni z rezultatów ich działań.*

(akta kontroli str. 44, 86)

W ramach realizacji AS 2022 Stowarzyszenie podpisało 22 umowy zlecenia na realizację poszczególnych działań, w tym 11 umów z opiekunami (trenerami upowszechniania wolontariatu) utworzonych 11 grup, dziewięć umów z trenerami przeprowadzającymi poszczególne zajęcia, warsztaty i wykłady oraz dwie umowy do obsługi administracyjnej projektu. W ofercie na realizację zadań na rok 2022 w części dotyczącej zasobów kadrowych, które będą wykorzystywane do realizacji zadania wskazano m.in.: *będą to osoby znające doskonale środowisko lokalne, cieszący się wysokim zaufaniem społecznym. Osoby te będą posiadały doświadczenie w pracy z osobami starszymi. Część z tych osób przeszło przeszkolenie z zakresu działań społecznych na terenach wiejskich, w tym organizacji spotkań, i zajęć z seniorami. Będą to aktywne osoby, które angażują się w pracę społeczną na rzecz danej miejscowości (sołtysi, emeryci, renciści, inne aktywne osoby).*

(akta kontroli str. 131)

Spośród 30 umów zawartych przez Stowarzyszenie przy realizacji AS 2021:

a) osiem umów zlecenia²¹ dotyczyło wykonania czynności związanych z upowszechnianiem wolontariatu w grupach zajęciowych w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2021 r., z tego dwie umowy na czynności w wymiarze 60 godzin każda (po dwie grupy zajęciowe) oraz sześć umów na czynności w wymiarze 30 godzin każda (po jednej grupie zajęciowej). Każda z ośmiu osób, z którą zawarto umowę zlecenia posiadała Certyfikat ukończenia szkolenia animatora społeczności lokalnej²².

(akta kontroli str. 166-183, 184-237)

b) 20 umów (z tego 17 umów zlecenia²³ oraz trzy umowy o współpracy) dotyczyło wykonywania czynności związanych z:

- koordynowaniem pracy wolontariuszy - dwie umowy,
- prowadzeniem warsztatów z decoupage, filcowania, szydełkowania, majsterkowania, malarstwa, zajęć teoretycznych z zakresu pierwszej pomocy oraz podstawowych zasad opiekuńczych, zajęć teoretycznych z rehabilitacji, sportoworuchowych, informatycznych, ze wzmocnienia kondycji psychicznej seniorów, warsztatów jubilerskich, zajęć poradniczo-doradczych w zakresie prawnym, zajęć teoretycznych oraz praktycznych z zakresu dietytyki oraz warsztatów żywieniowych (15 umów zlecenia²⁴),

²¹ Nr: 1/2021/OP; 2/2021/OP; 3/2021/OP; 4/2021/OP; 5/2021/OP; 6/2021/OP; 7/2021/OP; 8/2021/OP;

²² Certyfikaty zostały wydane 1 czerwca 2018 r. przez Stowarzyszenie Lider Walecki.

²³ Z 14 osobami (trenerami).

²⁴ Nr: 3/2021/T; 4/2021/T; 8/2021/T; 5/2021/T; 2/2021/T; 7/2021/T; 9/2021/T; 10/2021/T; 11/2021/T; 12/2021/T; 13/2021/T; 14/2021/T – z dziewięcioma osobami.

- realizacji zajęć z dietetyki lub rękodzielniczych (makramy, filcowanie) - trzy umowy współpracy²⁵.

(akta kontroli str. 150-165, 238-303, 304-438)

c) dwie umowy²⁶ dotyczyły koordynacji projektu i obsługi księgowej projektu.

(akta kontroli str. 439-461)

Analiza dokumentacji AS 2021 wykazała, że trenerzy przedłożyli certyfikaty ukończenia szkolenia animatora społeczności lokalnej²⁷. Spośród 14 trenerów:

– osiem osób²⁸ oprócz certyfikatu ukończenia animatora społeczności lokalnej złożyło podanie o zatrudnienie przy realizacji projektu, ze wskazaniem doświadczenia w zakresie prowadzenia zajęć,

– jedna osoba, zatrudniona jako koordynator projektu, miała dyplom ukończenia studiów z zakresu ekonomii (z osobą tą Prezes Stowarzyszenia zawarł umowę zlecenia na wykonywanie zajęć z zakresu wzmocnienia kondycji psychicznej seniorów z uwzględnieniem wsparcia na rynku pracy²⁹),

– jedna osoba realizująca zajęcia poradniczo-doradcze w zakresie prawnym, przedłożyła świadectwo pracy, wskazujące na wykonywanie pracy jako prawnik, jednak nie przedłożyła dokumentów potwierdzających ukończenia studiów w zakresie prawa³⁰,

– jedna osoba zatrudniona jako opiekun wolontariuszy, która prowadziła zajęcia z pierwszej pomocy, przedłożyła zaświadczenie ukończenia szkolenia z zakresu pierwszej pomocy,

– jedna osoba realizująca zajęcia sportowo – ruchowe i informatyczne, wskazała doświadczenie w realizacji projektów m.in. na rzecz seniorów, przy czym nie określiła w jakich projektach brała udział i kiedy,

– jedna osoba zatrudniona do przeprowadzenia warsztatów malarskich przedłożyła m.in. certyfikaty uczestnictwa w ogólnopolskich plenerach malarskich, dyplomy laureata Powiatowego Przeglądu Prac Artystów Nieprofesjonalnych, wyróżnienie w Wojewódzkim przeglądzie plastyków nieprofesjonalnych 2017 r.,

– jedna osoba, z którą Stowarzyszenie zawarło umowę o współpracy do przeprowadzenia zajęć z dietetyki, przedłożyła m.in. dyplom ukończenia studiów na kierunku dietetyka, dyplom – orły medycyny 2018, trzy certyfikaty potwierdzające udział w warsztatach dotyczących otyłości, kuchni żydowskiej, wegetariańskiej i wegańskiej, trzy certyfikaty z zakresu dietetyki, dietetyki gerontologicznej, żywienia i pielęgnacji noworodków.

(akta kontroli str. 462-465)

W ofercie w ramach realizacji AS 2021 wskazano, że źródłami informacji o osiągnięciu wskaźnika będą m.in. ankiety ewaluacyjne, dzienniki zajęć z realizacji poszczególnych warsztatów i zajęć oraz dokumentacja fotograficzna. Prowadzący zajęcia w 2021 r. sporządzali ewidencje godzin wykonania umowy zlecenia, które zostały potwierdzone przez Koordynatora Projektu. Ewidencje godzin obejmujące koordynowanie Projektu oraz zajęcia wzmocnienia kondycji psychicznej seniorów (ta sama osoba), potwierdził Prezes Stowarzyszenia. W dziennikach dokumentujących przeprowadzenie warsztatów i zajęć, trenerzy

²⁵ Z dwoma podmiotami, Nr: 1/2021/A; 2/2021/A; 3/2021/A.

²⁶ Nr: 1/2021/KOOR; 1/2021/KS.

²⁷ Szkolenie dla trenerów i innych zaangażowanych w projekt osób, zostało przeprowadzone przez Stowarzyszenie 1 czerwca 2018 r.

²⁸ Realizujący: warsztaty jubilerskie, plecionkarstwa i florystyki, filcowania, rękodzielnicze z szydełkowania, decoupage lub majsterkowania, zajęcia teoretyczne z rehabilitacji lub rękodzielnicze z zakresu makramy.

²⁹ Osoba złożyła oświadczenie o długoletniej realizacji projektów na rzecz m.in. seniorów jako koordynator.

³⁰ Świadectwo Pracy wystawione przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Wałczu. Brak było dyplomu o ukończeniu studiów lub innych dokumentów o kwalifikacjach z zakresu prawa.

ewidencjonowali liczbę przepracowanych godzin w poszczególnych dniach, jednak nie wskazywano godzin rozpoczęcia i zakończenia zajęć.

Przeprowadzono również ankiety ewaluacyjne, m.in. z przydatności nowych umiejętności i kompetencji nabytych podczas realizacji projektu. Sporządzono dokumentację fotograficzną przeprowadzonych zajęć i warsztatów.

(akta kontroli str. 39-43, 152-163, 166-237, 238-261, 262-404, 405-438)

Analiza dokumentacji AS 2022 wykazała, że trenerzy przedłożyli certyfikaty ukończenia szkolenia animatora społeczności lokalnej³¹. Dziewięciu trenerów z którymi Stowarzyszenie zawarło umowy zlecenia na: koordynowanie pracy wolontariuszy (opiekun wolontariuszy), a także prowadzenie zajęć ze wzmocnienia kondycji psychicznej seniorów; warsztatów decoupage, plecionkarstwa, dietetycznych, teatralnych, wokalnych, tanecznych i sportowo-ruchowych, przedłożyli w szczególności: oświadczenie o doświadczeniu w pracy z osobami starszymi; dyplom ukończenia studiów I stopnia na kierunku bezpieczeństwo narodowe, w trakcie których jednym z przedmiotów była psychologia bezpieczeństwa; świadectwo ukończenia studiów podyplomowych z przygotowania pedagogicznego i dyplom ukończenia studium terapeuty zajęciowego - arteterapia; zaświadczenie kwalifikacyjne – prawo wykonywania pracy instruktorskiej w dziedzinie plastyki; certyfikat ukończenia kursu o specjalności dietoterapia w otyłości i nadwadze; oświadczenie o przynależności do Grupy Teatralnej działającej w Zespole Szkół w Świerczynie; oświadczenie o przebiegu działalności muzycznej (granie na instrumentach); dyplom ukończenia studiów z wychowania fizycznego (specjalność nauczycielska) oraz oświadczenie o posiadaniu doświadczenia przy organizowaniu wydarzeń dla mieszkańców gminy Czaplinek; dyplom ukończenia studiów z wychowania fizycznego (specjalność nauczycielska).

(akta kontroli str. 603-665)

Wszystkie umowy zlecenia podpisał Prezes Stowarzyszenia.

(akta kontroli str. 262-263, 292-293, 304-305)

1.4. Koszty realizacji projektu AS 2021 wyniosły 280 561,49 zł, z tego dotacja - 240 520 zł (85,73%), środki własne – 41,49 zł (0,01% dotacji), wkład osobowy 40 000 zł (14,26% dotacji)³². Stowarzyszenie zawarło z wolontariuszami stosowne porozumienia o wykonywaniu świadczeń wolontariackich. Stowarzyszenie w badanym okresie zgodnie z regulaminem Programu Aktywni+ prowadziło karty czasu pracy wolontariuszy, w których były ewidencjonowane godziny i zakres wykonywanych świadczeń wolontariackich.

(akta kontroli str. 91-92, 147-149, 466-470, 779, 857-878)

Koszty merytoryczne wyniosły 217 000 zł. Koszty administracyjne (obsługa projektu) wyniosły 23 520 zł (9,8% dotacji), z tego koordynator projektu 11 760 zł (4,9%) i obsługa księgową 11 760 zł (4,9%). Dla zadań finansowanych z projektu AS 2021 oraz AS 2022 Stowarzyszenie spełniło wymogi określone w art. 2 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³³, art. 16 ust. 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie³⁴, a także w § 5 umów o dofinansowanie z Programu Aktywni+ oraz regulaminów Programu Aktywni+. Stowarzyszenie prowadziło w szczególności wymaganą dokumentację i wyodrębnioną ewidencję księgową w sposób umożliwiający

³¹ Stowarzyszenie przeprowadziło szkolenie 14 marca 2022 r., które objęło trenerów i inne osoby zaangażowane w projekcie.

³² 20 wolontariuszy, po dwie osoby z każdej grupy senioralnej w łącznym wymiarze 1 600 godzin (25 zł/godz.).

³³ Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.

³⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1327, ze zm.

identyfikację poszczególnych operacji księgowych. W księgach rachunkowych na odrębnych kontach ewidencjonowano wydatki z dotacji AS 2021 i wkładu własnego. Koszty podane w sprawozdaniu wynikały z ewidencji księgowej. Koszty związane z obsługą zadania sfinansowane były środkami z dotacji. Stowarzyszenie nie przekroczyło limitów kosztów związanych z obsługą zadania określonych w zasadach Programu Aktywni+³⁵.

Projekt AS 2022 według stanu na dzień zakończenia kontroli³⁶ był w trakcie realizacji.

(akta kontroli str. 91-92, 466-470)

Wydatki na zakup materiałów i artykułów do prowadzenia zajęć projektu AS 2021 wyniosły 41 041,31 zł (17,0% dotacji).

Szczegółowe badanie 36 dowodów księgowych z 2021 r. na kwotę 37 868,16 zł³⁷ wykazało m.in., że:

- wydatki te poniesiono w okresie realizacji Programu Aktywni+, edycja 2021 r.,
- rozliczane wydatki przewidziano w budżecie na 2021 r.,
- opisy dowodów księgowych, zgodnie z zasadami konkursu przeprowadzonego w ramach realizacji Programu Aktywni+, obejmowały pieczęć Stowarzyszenia, trwałe zapisy dotyczące wskazania umowy i zadania finansowanego środkami z Programu Aktywni+, przeznaczenie zakupionego towaru, określenia, jaka część należności finansowana jest ze środków dotacji, a która ze środków własnych, podpisy osób potwierdzających sprawdzenie dowodu pod względem merytorycznym, rachunkowym i formalnym, dekret księgowy i numer dowodu księgowego, zatwierdzenie do zapłaty.

Badanie 14 dowodów księgowych z 2022 r. na kwotę 9 671,78 zł wykazało, że wydatki poniesiono w okresie obowiązywania umowy w 2022 r.³⁸, opisy dowodów księgowych były zgodne z zasadami konkursu przeprowadzonego w ramach realizacji Programu Aktywni+.

(akta kontroli str. 471-527, 602, 732-740)

Wydatki związane z wynagrodzeniem trenerów przeprowadzających zajęcia w 2021 r. wyniosły 176 000,18 zł (73,2% dotacji). Analiza płatności dokonanych z tytułu prowadzonych zajęć przy realizacji zadań, wykazała, że wydatki poniesiono w okresie realizacji Projektu Aktywni+, edycja 2021 r. zostały zrealizowane do końca 2021 r., tj. w okresie obowiązywania umowy. Wydatki przewidziano w harmonogramie i budżecie zadań na 2021 r.

Płatności z edycji AS 2022 do 19 grudnia 2022 r. nie zostały zrealizowane – termin do 31 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 597-601)

Realizacja wydatków związanych z wykonywaniem w 2021 r. zadań objętych dotacją odbywała się zgodnie z zakresem przewidzianym w umowie i ofercie.

(akta kontroli str. 19-52, 69-81, 84-97)

1.5. W ramach realizacji Programu Aktywni+, w edycji AS 2021 i AS 2022 (do 19 grudnia 2022 r.), Stowarzyszenie przestrzegało zasady obrotu bezgotówkowego, nie wystąpiły żadne płatności gotówkowe. Wszystkie płatności z dotacji dokonywane były z odrębnego subkonta przeznaczonego na realizację dotacji.

(akta kontroli str. 466-470)

³⁵ W 2021 r. określony do 20% otrzymanej dotacji dla kosztów obsługi, w tym dla kosztów administracyjnych i dla kosztów obsługi finansowo-księgowej odpowiednio do 5% otrzymanej dotacji. W 2022 r. do 20% otrzymanej dotacji, w tym do 10% dla kosztów administracyjnych i do 10% dla obsługi finansowo-księgowej.

³⁶ 19 grudnia 2022 r.

³⁷ 92,3% wydatków dokumentujących dokonane zakupy materiałów i artykułów do prowadzenia zajęć z łącznej kwoty wydatków na ten cel w wysokości 41 041,31 zł.

³⁸ Nr 1395/2022/AKTYWNI+.

1.6. Stowarzyszenie składając ofertę na realizację zadania publicznego Aktywni+ w edycji AS 2021 i AS 2022, w kosztorysie przyjęło ceny ustalone jako średnie ceny obowiązujące na terenie powiatu waleckiego i sąsiedniego powiatu drawskiego.

Stowarzyszenie nie dysponowało dokumentami potwierdzającymi podjęcie w 2021 r. i 2022 r. działań w zakresie rozpoznania cenowego rynku, przed sporządzeniem i przedstawieniem kalkulacji kosztów, które byłyby podstawą do przyjęcia jednostkowych stawek za działania przyjęte w ofertach na poszczególne lata. W ramach realizacji zadania nie poniesiono kosztów związanych z usługami cateringowymi, hotelowymi, poligraficznymi lub wynajmem sali.

Prezes wyjaśnił, że koszty zostały oszacowane na podstawie posiadanego doświadczenia z lat ubiegłych przy realizacji wielu podobnych przedsięwzięć oraz przeprowadzonego telefonicznego i internetowego rozeznania średnich cen. Zamówienia były składane z uwzględnieniem najkorzystniejszych cen. Zakupiono m. in. materiały do realizacji warsztatów rękodzielniczo-manualnych (serwetki, nożyczki, papier, kleje, farby wstążki, formy drewniane i styropianowe, artykuły dekoracyjne itp.).

(akta kontroli str. 25, 84-97, 116-149, 701-703)

1.7. Koszty wykazane w rozliczeniu AS 2021 wynikały z ewidencji księgowej. Wyodrębniono analityczne konta księgowe, na których ewidencjonowane były koszty poniesione w ramach projektu AS 2021 oraz koszty ewidencjonowane w ramach AS 2022. Koszty podane w sprawozdaniu za 2021 r. były zgodne z danymi z zestawień obrotów i sald tych kont analitycznych. Poniesione koszty były racjonalne, efektywne i niezbędne do realizacji projektu. Sprawozdanie finansowe za 2021 r. nie podlegało obowiązkowi badania przez biegłego rewidenta.

(akta kontroli str. 84-92, 466-470)

1.8. Wszystkie rozliczone wydatki przewidziane były w budżecie projektu i poniesiono je w okresie realizacji projektu AS 2021. Zostały one prawidłowo udokumentowane i opisane zgodnie wytycznymi regulaminu konkursu przeprowadzonego w ramach realizacji Programu Aktywni+.

Poniesione wydatki były niezbędne do realizacji projektu i faktycznie poniesione w okresie danego roku, udokumentowane i przewidziane w budżecie zadań na 2021 r.

(akta kontroli str. 84-97, 466-470, 778-789)

1.9. W ramach realizacji AS 2021 Stowarzyszenie nie poniosło kosztów niekwalifikowalnych.

(akta kontroli str. 84-92)

1.10. Stowarzyszenie realizowało zadania samodzielnie, nie wystąpiły przypadki zlecenia zadań podwykonawcom.

Realizacja projektu AS 2022 odbywała się z udziałem Partnera – gminy Czaplinek. Zgodnie z umową z 18 maja 2022 r. i kosztorysem oferty, Partner zapewnił m.in. wkład finansowy w łącznej wysokości 15 500 zł. Zrealizowane działania obejmowały seniorów z gminy Czaplinek i polegały m.in. na:

- zakupie materiałów niezbędnych do wykonania rekwizytów, scenografii oraz strojów na zajęcia teatralne (6 000 zł),
- zakupie artykułów spożywczych na zajęcia kulinarne (2 000 zł),
- zakupie artykułów sportowych na zajęcia sportowo-ruchowe (7 500 zł),
- nieodpłatnym udostępnianiu świetlic wiejskich, pomieszczeń w Czaplinskim Ośrodku Kultury, boisk sportowych, innych miejsc do spotkań oraz sal edukacyjnych w szkołach – wykorzystywanych na potrzeby realizacji zadania

przez cały okres realizacji projektu, zgodnie z harmonogramem działań ustalonych przez trenerów realizujących poszczególne działania,

- merytorycznym wsparciu w pracach związanych z realizacją zadania, w celu osiągnięcia założonych wskaźników zgodnie z harmonogramem oraz kosztorysem oferty,

- promocji zadania na stronie internetowej gminy Czaplinek.

W umowie Stowarzyszenia z MRiPS z 22 sierpnia 2022 r. ujęto zadania gminy Czaplinek przy realizacji projektu.

(akta kontroli str.113-115)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Jedna osoba (H.A.), której zlecono prowadzenie zajęć teoretycznych z rehabilitacji, nie miała dokumentów potwierdzających wykształcenie w kierunku rehabilitacji. Jedna osoba (R.B.), która prowadziła zajęcia ze wzmocnienia kondycji psychicznej seniorów z uwzględnieniem wsparcia na rynku pracy, nie miała ukończonej szkoły lub kursów w kierunku zbieżnym z rodzajem ww. zajęć lub studiów na kierunku psychologia. Jedna osoba (J.G.), której zlecono prowadzenie zajęć poradniczo-doradczych w zakresie prawnym, nie przedstawiła dokumentów potwierdzających ukończenie studiów prawniczych (lub zbieżnych). Jedna osoba (S.B.), która prowadziła zajęcia sportowo-ruchowe oraz zajęcia informatyczne, nie miała dokumentów potwierdzających ukończenie szkoły lub kursów zgodnych z rodzajem prowadzonych ww. zajęć.

(akta kontroli str. 304-313, 348-357, 357-376, 377-394, 462-465)

W ofercie na realizację zadań na rok 2021, stanowiącej załącznik do umowy o realizację zadania publicznego zleconego w ramach Programu Aktywni+³⁹ wskazano m.in.: *Wszystkie zatrudnione osoby to osoby z doświadczeniem i wiedzą merytoryczną, dzięki której będziemy mogli zrealizować projekt na wysokim poziomie z korzyścią dla osób powyżej 60 roku życia.*

Zgodnie z § 1 ust. 2 ww. umowy, Stowarzyszenie otrzymało środki finansowe w formie dotacji, której celem była realizacja zadania publicznego określonego w tej umowie, w sposób zgodny z jej postanowieniami, przez co należało rozumieć w szczególności zgodność realizacji zadania z opisem działań, harmonogramem i kosztorysem.

(akta kontroli str. 44, 69-70)

Prezes wyjaśnił, że przy realizacji kilku zadań z projektu pn. „Aktywni Seniorzy” w 2021 r. zlecono prowadzenie zajęć osobom bez wykształcenia z uwagi na brak zainteresowania prowadzeniem zajęć przez osoby z doświadczeniem oraz odpowiednim wykształceniem. Na początku realizacji projektów zostało przeprowadzone rozeznanie rynku, którego celem było znalezienie wykwalifikowanych trenerów posiadających odpowiednie kwalifikacje, doświadczenie, studia, kursy, certyfikaty do realizacji zaplanowanych zajęć i warsztatów. Z uwagi na założone w projekcie w 2021 r. dość niskie stawki za godzinę pracy nie było zbyt dużego zainteresowania zaproponowanymi formami zatrudnienia wykwalifikowanych specjalistów, uwzględniając w tym również dojazd do poszczególnych grup, które były rozmieszczone w dość dużej odległości między sobą. W celu realizacji projektu na najwyższym poziomie oraz osiągnięcia założonych wskaźników oraz celów zatrudniono kilka osób, które nie posiadały wykształcenia w danym zakresie, ale posiadały wystarczającą wiedzę merytoryczną, aby móc realizować poszczególne działania z należytą

³⁹ Nr 3762/2021/AKTYWNI+.

starannością. Były to osoby, które dobrze znają lokalne środowisko, zasoby oraz beneficjentów projektu, gdzie realizowane były poszczególne działania. Posiadały umiejętności, doświadczenie oraz cieszyły się ogromnym zaufaniem wśród lokalnej społeczności. Z uwagi na powyższe wszystkie wskaźniki oraz zaplanowane rezultaty zostały osiągnięte, a projekt został zrealizowany na najwyższym poziomie z korzyścią dla osób powyżej 60 roku życia.

(akta kontroli str. 701-702)

Zdaniem NIK zajęcia teoretyczne z rehabilitacji, wzmocnienia kondycji psychicznej seniorów, dotyczące udzielania porad prawnych, zajęcia sportowo-ruchowe oraz zajęcia informatyczne powinny być zlecane osobom posiadającym udokumentowane kwalifikacje do ich prowadzenia.

2. Ewidencje godzin wykonania umowy zlecenia prowadzone przez trenerów w ramach realizacji AS 2021 nie wskazywały godzin rozpoczęcia i zakończenia zajęć, co było niezgodne z regulaminem Programu Aktywni+ w części A rozdział III pkt 6.

(akta kontroli str. 152-156, 159-163, 168-173, 177-182, 186-191, 195-200, 204-209, 213-218, 222-227, 231-236, 240-242, 249-251, 254-256, 264-269, 274-279, 282-287, 294-299, 306-309, 316-321, 342-347, 350-355, 359-364, 367-372, 379-384, 397-402, 408-410, 422-427, 431-436, 441-447, 455-461, 781)

Prezes wyjaśnił, że dokumentacją potwierdzającą zrealizowanie zawartych umów z trenerami realizującymi poszczególne działania jest ewidencja godzin wykonania umowy zlecenia, która zawiera m.in. takie informacje jak: imię, nazwisko oraz podpis prowadzącego zajęcia, nazwa zajęć jest określona numerem umowy z której wynika rodzaj wykonywanych zajęć wraz z podaną datą zawarcia umowy, datę oraz czas trwania zajęć w określeniu ilościowym. Trenerzy realizujący poszczególne zadania nie wskazali konkretnych godzin granicznych od.... do...

(akta kontroli str. 879-880)

OCENA CZĄSTKOWA

Podejmowane przez Stowarzyszenie w 2021 r. działania przy realizacji Projektu Aktywni+ wynikały z przyjętego zakresu rzeczowego i nie przekraczały limitów określonych w umowie. W 2021 r. Stowarzyszenie nie w pełni skutecznie pozyskiwało do pracy trenerów z udokumentowanymi kwalifikacjami. Poniesione wydatki były prawidłowo ewidencjonowane, z wyjątkiem braku wskazywania godzin rozpoczęcia i zakończenia zajęć lub warsztatów prowadzonych w 2021 r.

OBSZAR

2. Osiągnięcie zakładanych efektów i ocena metod ich pomiaru.

Opis stanu faktycznego

2.1. Stowarzyszenie na etapie sporządzania projektów AS 2021 i AS 2022 przeprowadziło spotkania z członkami Związku Emerytów i Rencistów w Tucznie i w Czaplunku. Członkowie proponowali działania do realizacji, m.in. dostęp do aktywności społecznej w zakresie warsztatów edukacyjnych (np. dietetycznych, porad prawnych, pierwszej pomocy, sportowo-ruchowych) oraz w zakresie rozwoju umiejętności twórczych, w tym zajęć manualno-rękodzielniczych.

W ofercie na realizację zadania publicznego składanej w 2021 r. Stowarzyszenie założyło realizację działań aktywizujących, w tym również upowszechnianie wolontariatu senioralnego na terenie gminy miejsko-wiejskiej Tucznno. Projekt miał być dostosowany do potrzeb i oczekiwań osób niepełnosprawnych, słabowidzących, słabosłyszących o różnym stopniu sprawności. Projektowano dostosowanie tematyki zajęć i metod pracy do możliwości osób starszych, aby mogli w pełni skorzystać z zaplanowanych działań.

W ofercie na realizację zadania publicznego składanej w roku 2022 Stowarzyszenie wskazało m.in. realizację działań aktywizujących, w tym również upowszechnianie wolontariatu senioralnego na terenie gminy miejsko-wiejskiej

Czaplinek. Projekt był odpowiedzią na cztery główne problemy występujące na terenie tej gminy: niska aktywność seniorów; brak dostępności do różnych form propagowania zdrowego i aktywnego stylu życia; brak zajęć edukacyjnych ukierunkowanych na potrzeby seniorów w sferze życia społecznego oraz „starzenie się” lokalnego społeczeństwa.

(akta kontroli str. 20-21, 117-118)

W dokumentach strategicznych gminy Tuczo⁴⁰ wskazano na zagrożenia w dziedzinie opieki społecznej, polegające m.in. na zmniejszeniu aktywności organizacji pozarządowych zwłaszcza w obszarach pomocy społecznej. Wskazano także, że w celu przeciwdziałania izolacji i wykluczeniu osób starszych gmina będzie promować wartości uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym oraz dążyć do zwiększenia zakresu usług dla osób wykluczonych społecznie w celu ich reintegracji społecznej i zawodowej oraz ich aktywizacji. W 2022 r. Stowarzyszenie podjęło współpracę z gminą Czaplinek podpisując umowę o partnerstwie i uzyskując dofinansowanie na kwotę 15 500 zł.

(akta kontroli str. 113-115, 673-676)

W dokumentach strategicznych gminy Czaplinek⁴¹ wskazano na potrzebę przeciwdziałania izolacji i samotności ludzi starszych, poprzez organizowanie różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego, budowanie więzi międzypokoleniowych i przełamywanie stereotypu człowieka starszego poprzez inicjatywy spotkań integracyjnych i zajęć praktycznych z udziałem dzieci i młodzieży.

(akta kontroli str. 677-680)

W informacji⁴² przekazanej przez Burmistrza Tuczo wskazano m.in.:

- głównym problemem aktywności społecznej osób starszych jest samotność, choroba, inwalidztwo, poczucie nieprzydatności, nieporadność życiowa,
- najbardziej skutecznym działaniem w zakresie podnoszenia aktywności społecznej osób starszych byłyby szkolenia opiekunów osób niesamodzielnych i zwiększenia możliwości zatrudnienia osób 60+,
- zrealizowane przedsięwzięcia wpłynęły na zwiększenie udziału mieszkańców w aktywnych formach spędzania czasu wolnego, pobudzone do życia świetlice wiejskie, które stały się stałym miejscem spotkań,

Burmistrz wskazał m.in., że skuteczność Programu „Aktywni+” mogłoby poprawić (...) *tworzenie korzystnych i sprzyjających warunków życia dla osób w każdym wieku w następstwie zagwarantowania ochrony socjalnej i wsparcia materialnego, poprawie warunków mieszkaniowych i wyposażenia mieszkań, zapewnienia opieki dla osób niesamodzielnych, ochrony przed naruszaniem praw osób starszych i przemocą w stosunku do nich, promocji solidarności międzypokoleniowej i pozytywnego wizerunku ludzi starych.* (...) Korzystne byłyby wyjazdy (np. raz na kwartał) do instytucji kultury (np. teatr, kino) lub inne krótkie wyjazdy do atrakcyjnych miejsc.

(akta kontroli str. 666-667)

Burmistrz Czaplinka w informacji z 19 października 2022 r.⁴³ wskazał, że w latach 2021 i 2022 gmina Czaplinek wspierała grupy seniorskie, m.in. przyznawała dotację w ramach otwartego konkursu ofert⁴⁴. W ramach konkursów w 2021 i 2022

⁴⁰ Strategia Rozwoju Gminy Tuczo na lata 2017-2026.

⁴¹ Uchwała nr III/17/18 Rady Miejskiej w Czaplinku z 28 grudnia 2018 r. w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Czaplinek na lata 2019-2028.

⁴² Złożonej na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

⁴³ Złożonej na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

⁴⁴ Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych gminy Czaplinek w 2021 r. - ochrona i promocja zdrowia, działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym, prowadzenie świetlicy środowiskowej, ratownictwo

roku realizowano takie działania jak: wycieczki edukacyjne i krajoznawcze, warsztaty wokalne, wydarzenia kulturalne i patriotyczne, profilaktyka zdrowotna, zajęcia sportowe, wyjazdy do teatru i opery. W gminie Czaplinek nie powołano Rady Seniorów. Głównymi problemami ograniczającymi aktywność społeczną osób starszych na terenach wiejskich były: niska aktywność społeczna seniorów, brak dostępności do różnych i bezpłatnych form spędzania czasu wolnego ukierunkowanych na seniorów, brak trwałych i cyklicznych ofert dla osób starszych, mało rozwinięta struktura wolontariatu w środowisku lokalnym, niskie zaangażowanie osób starszych w obszarze rynku pracy oraz w lokalnych środowiskach. Burmistrz wskazał, że w zakresie podnoszenia aktywności społecznej osób starszych najbardziej skuteczne są działania wpływające na ich aktywizację i integrację. Zwiększenie udziału seniorów w aktywnych formach spędzania czasu wolnego wpłynęło na zwiększenie ich zaangażowania w kontakty społeczne w swoich lokalnych społecznościach. Wpłynęło to również na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych na terenie gminy Czaplinek. (...) *Skutecznym działaniem w ramach podnoszenia aktywności społecznej osób starszych jest dostęp do różnych działań i warsztatów wpływających na zwiększenie ich kompetencji, rozwój ich pasji i zainteresowań. Seniorzy są otwarci na kolejne przedsięwzięcia (...).*

Poprawność oraz skuteczność realizacji stworzonych zasad i mechanizmów funkcjonowania Programu „Aktywni+” podniosłaby się, gdyby czas oczekiwania na wyniki ogłaszanych konkursów w ramach Programu oraz czas przekazywania dotacji organizacjom pozarządowym byłby szybszy i krótszy. (...) *przykładem jest ogłoszenie konkursu w 2022 r. Termin składania ofert Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej ogłasza od 1 do 28 lutego 2022 r., zaś organizacje pozarządowe mają możliwość realizacji projektów już od 1 kwietnia 2022 r., na ten dzień powinny już być ogłoszone wyniki, podpisana umowa oraz przekazana dotacja. Z informacji jaką otrzymaliśmy od Stowarzyszenia Lider Wałecki dotacja przekazana przez Ministerstwo nastąpiła pod koniec sierpnia 2022 r. co znacznie utrudnia realizację projektu.*

(akta kontroli str. 668-670)

W ofercie w 2021 r. i 2022 r. wskazano, że *Stowarzyszenie jest liderem na terenie powiatu wałeckiego i drawskiego w zakresie ekonomii społecznej. Swoje działania ma ukierunkowane na środowisko dzieci i młodzieży, ale również na osoby starsze, przedsiębiorców, rolników i inne osoby z terenów wiejskich. W latach 2008-2022 Stowarzyszenie otrzymało dofinansowanie na prowadzenie projektów w obszarze edukacji i wychowania. Beneficjentami były dzieci, osoby starsze i seniorzy. Stowarzyszenie realizowało wiele przedsięwzięć na rzecz społeczności lokalnej również z administracją samorządową.*

(akta kontroli str. 43-44, 130-131)

2.2. Objęte kontrolą dwa projekty obejmowały: zrealizowanie różnego rodzaju zajęć, wykładów i warsztatów dla osób powyżej 60 roku życia, objęcie opieką wolontariacką mniej samodzielnych seniorów wymagających wsparcia w miejscu ich zamieszkania.

Projekt AS 2021 realizowany w gminie Tuczo zakładał:

- przeprowadzenie dla 100 osób zajęć: motywacyjnych ze wzmocnienia kondycji psychicznej seniorów; sportowo-ruchowych; z zakresu rehabilitacji; pierwszej

i ochrona ludności. Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych gminy Czaplinek w 2021 r. z zakresu: działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym, turystyka i krajoznawstwo; ratownictwo i ochrona ludności, prowadzenie świetlicy środowiskowej, wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży szkolnej z terenu gminy Czaplinek, przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym; ochrona i promocja zdrowia, kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz budowa społeczeństwa obywatelskiego.

pomocy; informatycznych; z zakresu dietetyki; rękodzielniczych (z zakresu makram),

- przeprowadzenia dla 100 osób warsztatów: decoupage; malarstwa; filcowania; plecionkarstwa i florystyki; jubilerstwa; majsterkowania; szydełkowania,
- przeprowadzenie 100 godzin zajęć poradniczo-doradczych w zakresie prawnym,
- przeprowadzenie 1 600 godzin prac wolontariackich (w grupach samopomocowych),

Projekt AS 2022 realizowany w gminie Czaplinek zakładał:

- przeprowadzenie dla 150 osób zajęć: motywacyjnych ze wzmacniania kondycji psychicznej seniorów; sportowo-ruchowych; z zakresu dietetyki,
- przeprowadzenie dla 150 osób warsztatów: decoupage; plecionkarstwa; teatralnych; wokalnych; tanecznych.

(akta kontroli str. 27-43, 120-128)

Według danych zawartych w sprawozdaniu z realizacji projektu AS 2021 osiągnięte zostały cele projektu, tj. obejmujące:

- nabycie nowych umiejętności przez seniorów uczestniczących w projekcie;
- wzrost zaangażowania seniorów w kontakty społeczne i zagospodarowanie wolnego czasu;
- uczestnictwo w projekcie większej niż zakładano liczby uczestników, tj. 108 przy założeniu w projekcie 100 osób;
- zwiększenie dostępu do aktywnych form spędzania wolnego czasu;
- wzrost umiejętności twórczych w zakresie decoupage, filcowania, majsterkowania, plecionkarstwa i florystyki, a także rękodzielniczych lub jubilerskich (objęcie 108 osób przyjętą w ofercie liczbą godzin zajęć i warsztatów);
- wzrost dostępności (108 osób) w wieku powyżej 60 lat, zamieszkujących gminę Tuczo do usług społecznych z zakresu m.in. doradztwa, sportu, rehabilitacji, zdrowego stylu życia, obsługi komputera;
- nabycie umiejętności z zakresu współpracy w dziedzinie wolontariatu przez osiem osób opiekunów wolontariuszy;
- wzrost wiedzy i umiejętności z zakresu wolontariatu obejmującego 108 osób (w wieku 60+) zamieszkujących gminę Tuczo (20 osób - 1 600 godzin).

(akta kontroli str. 84-85)

Do udziału w projekcie AS 2021 zapraszano m.in. poprzez zamieszczenie plakatów na tablicach ogłoszeń we wszystkich miejscowościach gminy Tuczo, drzwiach świetlic. W obiektach, w których odbywały się zajęcia poszczególnych grup, wywieszano informacje o realizacji w danym obiekcie projektu w ramach Programu Aktywni+ oraz jego dofinansowaniu ze środków budżetu państwa.

(akta kontroli str. 681-688)

Stowarzyszenie przeprowadziło badania oceny satysfakcji uczestników projektu AS 2021 oraz dokonało ewaluacji projektu, w której wskazano m.in.:

- ankiety wypełniło 108 osób (emerytów), w tym 90 kobiet i 18 mężczyzn,
- ankietowani pytani o to skąd dowiedzieli się o projekcie, najczęściej wybierali odpowiedź, że od znajomych / rodziny / sąsiadów (75 osób), następnie wskazali Urząd Gminy w Tuczo / Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuczo,
- w chwili przystąpienia do projektu 64 beneficjentów posiadało wiedzę na temat wolontariatu, 44 beneficjentów jej nie miało; aktywnymi wolontariuszami wśród uczestników projektu było 19 osób, 89 osób nie podejmowało żadnej pracy wolontariackiej; dzięki udziałowi w projekcie wzrosło zainteresowanie uczestników wolontariatem oraz działaniami na rzecz społeczności lokalnej, 86 ankietowanych wyraziło swoje zainteresowanie, 22 ankietowanych nie interesowało się działalnością społeczną,

- 108 uczestników projektu było zadowolonych lub bardzo zadowolonych ze sposobu spędzania swojego czasu wolnego poprzez udział w ramach realizacji projektu,
- 108 ankietowanych deklaroowało przydatność nowych umiejętności i kompetencji nabytych podczas realizacji projektu,
- 108 ankietowanych deklaroowało wzrost zaangażowania w kontakty społeczne dzięki realizacji projektu oraz zagospodarowanie własnego czasu wolnego,
- 24 beneficjentów wskazało, że dzięki udziałowi w projekcie stali się bardziej otwarci na podejmowanie samodzielnych działań; 20 beneficjentom poprawiła się aktywność społeczna; 15 beneficjentom poprawiło się samopoczucie i nie czuli się osamotnieni; 12 ankietowanych przyznało, że nabyli dodatkowych umiejętności i kompetencji do pracy w charakterze wolontariusza; 11 uczestnikom wzrosło zainteresowanie dbaniem o zdrowie i aktywność ruchową; 10 uczestników nabyło dodatkowe umiejętności edukacyjne i manualne wpływające na jakość ich życia; sześciu uczestnikom wzrosło poczucie własnej wartości oraz sześciu uczestnikom poszerzyła się sieć kontaktów i wzrosła liczba znajomych, z którymi mogli porozmawiać; czterech ankietowanych przyznało, że miało możliwość zrealizowania swoich pasji i zainteresowań.

Beneficjentom najbardziej podobała się możliwość uczenia się i poznawania innych możliwości (30 osób); odnalezienie pasji i możliwość rozwijania dotychczasowych umiejętności (29 osób); miła atmosfera na zajęciach (16 osób); kompetentni trenerzy (12 osób); poszerzenie sieci kontaktów (12 osób) oraz atrakcyjny sposób prowadzenia warsztatów (dziewięć osób). Ankietowani (108) stwierdzili, że sposób realizacji zajęć i warsztatów przez prowadzących trenerów, pozwolił im aktywnie uczestniczyć w zajęciach. Wszyscy wyrazili chęć kontynuowania projektu w przyszłości.

(akta kontroli str. 671-672)

2.3. Prezes wskazał, że dużym utrudnieniem podczas realizacji projektów był sposób realizacji i czas ogłaszania konkursów w ramach naborów. Cała procedura od momentu ogłoszenia naborów, poprzez ogłoszenie wyników, podpisanie umowy aż do przelewu dotacji trwała zbyt długo (projekt był już realizowany, a nadal organizacja nie miała środków z dotacji). Działania, które należało wykonać w ramach projektu na początku jego realizacji, były ponoszone bezkosztowo, a płatności planowane były w późniejszym terminie. Informacja powyższa nie była przekazywana MRiPS. Beneficjenci nie zgłaszali problemów lub trudności podczas realizacji działań.

(akta kontroli str. 694)

2.4. W ramach przeprowadzonego przez NIK badania ankietowego⁴⁵ pytania skierowano do 30 osób (po 15 z każdego projektu). Do 19 grudnia 2022 r. otrzymano 19 wypełnionych ankiet, z tego dziewięć ankiet (47,4%) dotyczyło projektu z 2021 r., a 10 ankiet (52,6%) dotyczyło projektu z 2022 r. Respondentami było 18 kobiet (94,7% respondentów) w wieku powyżej 60 lat od oraz jeden mężczyzna (5,3%) w wieku powyżej 60 lat; wykształcenie podstawowe posiadało sześciu respondentów (31,6%), zawodowe czterech (21,1%), średnie ośmiu (42,1%), a wyższe jedna osoba (5,3%). Wszyscy respondenci (19) wskazali wieś jako miejsce zamieszkania.

Wyniki analizy ankiet wykazały m.in., że:

- głównym źródłem wiedzy o organizowanym wydarzeniu w 12 przypadkach była informacja od znajomych lub rodziny, a w ośmiu przypadkach zaproszenie od organizatora,

⁴⁵ Wśród losowo wybranych osób starszych, uczestników projektów AS 2021 i AS 2022.

- dla 15 osób (z 19) biorących udział w wydarzeniach - informacja o wydarzeniu była wystarczająca, dla jednej osoby nie była wystarczająca (brak plakatów), a pozostałe trzy osoby nie zajęły w tej kwestii stanowiska,
 - wśród oczekiwanych związanych z uczestnictwem w wydarzeniu najczęstszymi odpowiedziami były: miłe spędzenie wolnego czasu (13 odpowiedzi), wyjście z domu (13 odpowiedzi), przebywanie wśród ludzi (12 odpowiedzi), rozmowa (13 odpowiedzi) poszerzenie wiedzy / umiejętności, obcowanie z kulturą (11 odpowiedzi),
 - najczęstszymi aktywnościami, w jakich udział wzięli uczestnicy projektów były: akcje promujące zdrowy styl życia (sześć osób), zajęcia hobbystyczne (sześć osób), występy artystyczne (pięć osób),
 - 10 osób (52,6% uczestniczących w wydarzeniu) stwierdziło, że projekt całkowicie spełnił ich oczekiwania; dla sześciu osób (31,6%) w większości spełnił ich oczekiwania, a trzy osoby (15,8%) nie wyraziły swojej opinii w tym zakresie,
 - większość osób oceniło organizację projektu, jako bardzo dobrą (14 osób, tj. 73,7 % biorących udział w wydarzeniu) lub wzorową (dwie osoby, tj. 10,5%), a trzy osoby nie udzieliły odpowiedzi,
 - spośród 19 respondentów (uczestników projektów), 16 (84,2%) chciałoby ponownie wziąć udział w tego typu wydarzeniu, pozostałe trzy osoby nie wyraziły swojej opinii w tej kwestii,
 - 11 respondentów wcześniej nie brało udziału w podobnych wydarzeniach, siedmiu brało udział, a jeden nie udzielił odpowiedzi,
 - 14 respondentów wskazało, że udało się zachęcić znajomych, przyjaciół, rodzinę do wzięcia udziału w podobnym wydarzeniu, dwóch, że nie udało się zachęcić, a trzech nie udzieliło odpowiedzi,
 - dziewięciu respondentów wskazało, że wprowadziłoby zmiany w organizacji podobnych wydarzeń⁴⁶, a 14 w jakich wydarzeniach uczestniczyliby najchętniej⁴⁷.
- Wyniki powyższych ankiet wskazują m.in. na potrzebę realizowania na terenie gminy Tuczno oraz Czaplinek projektów na rzecz aktywności społecznej osób starszych, spełnienie oczekiwań większości respondentów i dobrą w ich ocenie organizację realizowanych projektów.

(akta kontroli str. 741-746, 881-994)

Prezes wyjaśnił, że bez otrzymanej dotacji w ramach Programu „Aktywni+”, Stowarzyszenie nie realizowałoby podobnych działań na rzecz osób starszych, z uwagi na duże nakłady finansowe przy organizacji tak licznych działań. Po zakończeniu realizacji zadania seniorzy sami kontynuują spotkania w swoich miejscowościach, chętniej wychodzą z domów, bardziej angażują się w życie społeczne, rozwijają zdobyte umiejętności poprzez np. domowe robótki, są otwarci na nowe przedsięwzięcia, chętniej mówią o swoich potrzebach i chęci udziału w życiu społecznym. Stowarzyszenie swoje działania ma ukierunkowane na seniorów, wielokrotnie brało udział w organizowanych konkursach i pozyskiwało dotację ze środków z MRiPS z przeznaczeniem na działania ukierunkowane na rzecz osób starszych (w latach 2013-2014 i 2020-2022).

(akta kontroli str. 694)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁴⁶ Np. lepsza organizacja ze strony władz miejskich, dodatkowo zajęcia z gotowania, godziny zajęć powinny być podawane z wyprzedzeniem.

⁴⁷ Np. kulinarne, promujące lokalne produkty, w zajęciach kulturalnych - teatr, kino, opera, rękodzielniczo-manualne, rozwijające wolontariat, porady prawne, zajęcia z ochrony przyrody, z jogi, taneczne, wycieczki, spotkania dotyczące dbania o zdrowie - lekarz, dietetyk, obsługa komputera, smartfona, ćwiczenia gimnastyczne.

OCENA CZĄSTKOWA

Realizowane przez Stowarzyszenie projekty w ramach Programu Aktywni+ w edycji AS 2021 i AS 2022 wpisywały się w potrzeby oraz oczekiwania mieszkańców gmin Tuczno i Czaplinek.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnioskuję o:

1. Zlecenie prowadzenia zajęć i udzielania porad wymagających odpowiedniej wiedzy, osobom posiadającym potwierdzone kwalifikacje w danym zakresie.
2. Ewidencjonowanie wykonania umów zlecenia z uwzględnieniem czasu rozpoczęcia i zakończenia prowadzonych zajęć lub warsztatów.

Uwagi

Najwyższa Izba kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 17 stycznia 2023 r.

Kontroler
Wiesław Kaszak
specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

.....
Podpis

.....
Podpis